

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات معادن و صنایع معدنی

تدوین:

گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

۱۳۹۷

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات معادن و صنایع معدنی / تدوین گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۳ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۶۰-۵
وضیعت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: معدن و ذخایر معدنی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Mining law -- Iran
موضوع	: معدن و ذخایر معدنی -- صنعت و تجارت -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Mineral industries -- Law and legislation -- Iran
شناسه افزوده	: موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش. گروه علمی
رده بندی کنگره	: الف ۱۳۹۷ / ۱۲۸ / KMH۳۳۴۴
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۴۶۸۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۴۸۸۲۵

نام کتاب	: مجموعه قوانین و مقررات معادن و صنایع معدنی
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۳۹۷
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۶۰-۵
قیمت	: ۱۲۵۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خ منبری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز بخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منحصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

بخش اول: قوانین	۸
قانون معادن کشور مصوب ۱۳۷۷	۹
فصل اول: تعاریف و کلیات	۹
فصل دوم: اکتشاف	۱۳
فصل سوم: بهره‌برداری	۱۵
فصل چهارم: مقررات عمومی	۲۱
قانون استفساریه ماده (۲۹) قانون معادن مصوب ۱۳۷۹	۳۰
موضوع استفساریه	۳۰
قانون نظام‌مهندسی معدن مصوب ۱۳۷۹	۳۱
فصل اول: کلیات	۳۱
فصل دوم: تشکیلات، ارکان، وظایف و اختیارات سازمان	۳۳
فصل سوم: امور کاردان‌ها	۴۱
فصل چهارم: مقررات فنی و نظارت	۴۱
فصل پنجم: متفرقه	۴۲
از قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)	۴۴
قانون مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن مصوب ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی	۴۸
بخش دوم: آیین‌نامه‌ها، اساس‌نامه‌ها و ضوابط	۴۹
آیین‌نامه اجرایی قانون معادن مصوب ۱۳۹۲ کارگروه توسعه بخش معدن	۵۰
فصل اول: تعاریف	۵۰
فصل دوم: اکتشاف	۵۱
فصل سوم: بهره‌برداری	۶۵
فصل چهارم: مزایده	۷۶
فصل پنجم: کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی	۸۵

فصل ششم: شورا.....	۸۷
فصل هفتم: نظارت و بازرسی.....	۸۸
فصل هشتم: مقررات عمومی.....	۹۰
آیین‌نامه اجرایی تبصره (۲) ماده (۳) قانون اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۹۴	
هیئت‌وزیران.....	۹۴
آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱۰) الحاقی ماده (۱۴) قانون معادن موضوع بند (الف)	
ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب	
۱۳۹۴ هیئت‌وزیران.....	۹۸
آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی معدن مصوب ۱۳۸۱.....	۱۰۱
فصل اول: کلیات.....	۱۰۱
فصل دوم: پروانه اشتغال در مقطع کارشناسی و بالاتر، حدود صلاحیت و ظرفیت	
اشتغال.....	۱۰۲
فصل سوم: پروانه اشتغال در مقطع کاردانی.....	۱۱۰
فصل چهارم: نظارت و کنترل.....	۱۱۲
فصل پنجم: سازمان استان.....	۱۱۳
فصل ششم: شورای انتظامی نظام‌مهندسی.....	۱۳۴
فصل هفتم: هیئت عمومی.....	۱۳۷
فصل هشتم: شورای مرکزی.....	۱۳۸
فصل نهم: رئیس سازمان.....	۱۴۳
فصل دهم: مقررات متفرقه.....	۱۴۴
آیین‌نامه حفاظت و ایمنی در معادن مصوب شورای عالی حفاظت فنی.....	۱۴۶
فصل اول: تعاریف.....	۱۴۶
فصل دوم: کلیات.....	۱۴۸
فصل سوم: فعالیت‌های اکتشافی و معدنی.....	۱۵۲
فصل چهارم: ماشین‌آلات معدنی.....	۱۵۶
فصل پنجم: نگهداری.....	۱۶۰
فصل ششم: مواد آتشباری و ناربه.....	۱۶۳

ب- انبارهای مواد ناریه.....	۱۶۴
پ- حمل و نقل مواد ناریه.....	۱۶۶
ت- آتشباری.....	۱۶۷
فصل هفتم: باربری در معادن.....	۱۷۳
ب- باربری ریلی در راه مورب.....	۱۷۸
ت- باربری در چاه.....	۱۷۹
ث- بالابرها.....	۱۸۰
ث- کابل‌ها (سیم بکسل‌ها).....	۱۸۲
فصل هشتم: تهویه.....	۱۸۴
ب- تهویه.....	۱۸۶
پ- مقررات ویژه معادن گازدار و گرد ذغالدار.....	۱۹۰
فصل نهم: روشنایی.....	۱۹۴
فصل دهم: آب.....	۱۹۶
فصل یازدهم: تأسیسات برق.....	۱۹۷
فصل دوازدهم: آتش‌سوزی وانجار.....	۲۰۶
مقررات ویژه معادن ذغال‌سنگ.....	۲۰۸
فصل سیزدهم: کمک‌های اولیه و نجات.....	۲۰۹
آیین‌نامه فنی معادن مصوب ۱۳۱۸ هیئت وزیران.....	۲۱۲
نقشه.....	۲۱۲
چاه و تونل.....	۲۱۲
طبقه‌بندی معادن.....	۲۱۳
تهویه معادن.....	۲۱۳
مواد محترقه.....	۲۱۴
آب.....	۲۱۵
بهداری و بهداشت کارگران.....	۲۱۶
آیین‌نامه استخراج و فروش معادن توسط بخش خصوصی مصوب ۱۳۶۵ هیئت وزیران.....	۲۱۸

آیین‌نامه فروش مواد معدنی مصوب ۱۳۶۳ هیئت وزیران.....	۲۲۲
آیین‌نامه نحوه تعیین و تشخیص معادن بزرگ و کوچک مصوب ۱۳۷۹ هیئت وزیران.....	۲۲۳
اساسنامه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران.....	۲۲۴
اساسنامه صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی مصوب ۱۳۸۰ هیأت وزیران.....	۲۲۹
فصل اول: کلیات.....	۲۲۹
فصل دوم: مجمع عمومی.....	۲۳۰
فصل سوم: هیئت‌مدیره مدیر عامل و رئیس هیئت‌مدیره.....	۲۳۲
فصل پنجم: مقررات مالی.....	۲۳۷
اساسنامه سازمان زمین‌شناسی کشور مصوب ۱۳۳۸.....	۲۳۷
ضوابط نظارت فنی بر بهره‌برداری از معادن شن، ماسه و خاک رس مصوب هیئت وزیران.....	۲۴۱
ضوابط زیست‌محیطی فعالیت‌های معدنی مصوب ۱۳۸۴ هیئت وزیران.....	۲۴۳
از سیاست‌ها و اولویت‌های پژوهش و فناوری کشور در بازه زمانی ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ مصوب شورای عالی عتف (عتف).....	۲۴۹
ضوابط و ترتیبات بهره‌برداری از معادن مصوب ۱۳۵۵ هیئت وزیران.....	۲۵۰

بخش اول

قوانین

قانون معادن کشور مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷

فصل اول: تعاریف و کلیات

- ماده ۱-** تعریف واژه‌های به‌کاررفته در این قانون به شرح زیر است:^۱
- الف- ماده معدنی (کانی): هر ماده یا ترکیب طبیعی که به‌صورت جامد یا گاز یا مایع و یا محلول در آب در اثر تحولات زمین‌شناسی به وجود آمده باشد.
- ب- معدن: به محدوده‌ای اطلاق می‌شود که شامل ذخیره معدنی است.
- پ- منبع معدنی: تمرکز یا انباشت طبیعی یک یا چند ماده معدنی در زیر یا روی زمین و یا محلول در آب است.
- ت- عملیات معدنی: عبارت از اکتشاف، تجهیز، استخراج، کانه‌آرایی و فرآوری است.
- ث- صنایع معدنی: صناعی که بخشی از ماده اولیه آنها را مواد معدنی تشکیل می‌دهد.
- ج- کانه (کان‌سنگ): مواد معدنی یا کانی‌های موجود در کانسار که دارای ارزش اقتصادی است.
- چ- ذخیره معدنی (کانسار): منبع معدنی که بهره‌برداری از آن سودآور و مقرون‌به‌صرفه است.
- ح- ذخیره: میزان وزنی یا حجمی کانه (کان‌سنگ) موجود در ذخیره معدنی (کانسار) است.
- خ- اکتشاف: مجموعه عملیات و تجسس ارادی که به‌منظور یافتن (کانسار) انجام می‌گیرد و شامل عملیاتی از جمله موارد زیر است:
- ۱- نمونه‌برداری و انجام آزمایش‌های کمی و کیفی
 - ۲- بررسی‌های زمین‌شناسی، سنجش از راه دور، ژئوشیمیایی، ژئوفیزیکی و امثال آن.
 - ۳- حفاری روباز و زیرزمینی
 - ۴- حفر گمانه و چاه‌پیمایی

- ۵- تعیین شکل، کیفیت و کمیت ذخیره معدنی و تعیین نقشه‌های مربوط
- د- استخراج: مجموعه عملیاتی است که به منظور جدا کردن کانه (کانسنگ) از ذخیره معدنی (کانسار) و انتقال آن به محل انباشت مواد انجام می‌گیرد.
- ذ- محل انباشت مواد: محلی خارج از کارگاه‌های استخراج؛ تونل‌ها و چاه‌ها که مواد استخراج‌شده در آنجا انباشته می‌شود.
- ر- کانه‌آرایی: کلیه عملیات فیزیکی، شیمیایی و یا فیزیکی- شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه (کانسنگ) و یا تفکیک کانه‌ها (کانسنگ‌ها) از یکدیگر انجام می‌گیرد.
- ز- فرآوری: عملیاتی که بر روی مواد خام معدنی یا مواد کانه‌آرایی شده، انجام و موجب تولید مواد اولیه صنعتی می‌شود.
- ژ- مواد باطله: موادی که در نتیجه استخراج یا کانه‌آرایی از کانه (کانسنگ) جدا می‌شود.
- س- خاک صنعتی: خاکی که به دلیل خواص فیزیکی و یا شیمیایی ویژه مصارف صنعتی مختلف دارد.
- ش- سنگ تزئینی: سنگ‌های متبلور و غیرمتبلور رسوبی آذرین و دگرگونی از قبیل مرمر، شبه مرمر (مرمریت)، تراورتن، گرانیت و امثال آنها که حاوی کانه (کانسنگ) قابل تفکیک در شرایط کنونی نیست و عمل‌آوری آنها نظیر برش و صیقل، رایج و مقرون به صرفه است.
- ص- سنگ لاشه ساختمانی: سنگ‌های مختلف موجود در طبیعت که در شرایط کنونی حاوی کانه (کانسنگ) قابل تفکیک نبوده و عمل‌آوری آن رایج و معمول و یا مقرون به صرفه نباشد و بنا به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت، سنگ تزئینی نیست و در پی یا دیوار چینی ساختمان‌ها، راه‌سازی و دیواره‌سازی و نظایر آن به کار می‌رود.
- ض- پروانه اکتشاف: مجوزی است که برای انجام عملیات اکتشاف مواد معدنی در محدوده مشخص از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر می‌شود.
- ط- گواهی کشف: تأییدیه‌ای که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت، پس از اتمام عملیات اکتشافی و کشف ذخیره به نام دارنده پروانه اکتشاف صادر

می‌شود.

ظ- کاشف: به شخصی اطلاق می‌شود که گواهی کشف به نام وی صادر شده است.

ع- بهره‌برداری: مجموعه عملیاتی که به منظور استخراج و کانه‌آرایی و به دست آوردن مواد معدنی قابل فروش انجام می‌گیرد.

غ- پروانه بهره‌برداری: مجوزی که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت برای بهره‌برداری از معادن در محدوده‌ای مشخص صادر می‌گردد.

ف- بهره‌بردار: شخص حقیقی یا حقوقی که دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

ق- اجازه برداشت: مجوزی که از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت برای تأمین مصالح ساختمانی مورد نیاز طرح‌های عمرانی و برداشت واریزه‌ها، ذخایر محدود کشف‌شده و برداشت جزئی از یک ذخیره معدنی و نیز عملیات آزمایشگاهی صادر می‌شود.

ک- معادن بلاعارض: معدنی که فاقد بهره‌بردار است یا واگذاری آن از نظر این قانون منعی ندارد.

گ- حقوق دولتی: به سهم دولت که ناشی از استخراج، بهره‌برداری و برداشت هر واحد از ماده یا مواد معدنی است اطلاق می‌شود.

ماده ۲- در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی و نیز اصل چهارم و پنجم (۴۵) قانون اساسی، مسئولیت اعمال حاکمیت دولت بر معادن کشور و حفظ ذخایر معدنی و نیز صدور اجازه انجام فعالیت‌های معدنی مقرر در این قانون و نظارت بر امور مزبور و فراهم آوردن موجبات توسعه فعالیت‌های معدنی، دستیابی به ارزش افزوده مواد خام معدنی، توسعه صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده، ایجاد اشتغال در این بخش و نیز افزایش سهم بخش معدن در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور به عهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است. اعمال حاکمیت مذکور در این ماده مانع اعمال مالکیت اشخاص حقیقی و حقوقی در محدوده قوانین و مقررات نیست.^۱

ماده ۳- مواد معدنی به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند:^۱

الف) مواد معدنی طبقه یک عبارتند از:

سنگ آهک، سنگ گچ، شن و ماسه، خاک رس، صدف دریایی، پوکه معدنی، نمک آبی و سنگی، مارن، سنگ لاشه ساختمانی و نظایر آنها.

ب) مواد معدنی طبقه دوم عبارتند از:

۱- مواد معدنی آهن، طلا، کرم، قلع، جیوه، سرب، روی، مس، تیتانیوم، آنتیموان، مولیبدن، کبالت، تنگستن، کادمیوم و سایر فلزات.

۲- نیترات‌ها، فسفات‌ها، بورات‌ها، نمک‌های قلیایی، سولفات‌ها، کربنات‌ها، کلروریت‌ها به‌استثنای مواد یادشده در طبقه یک و نظایر آنها.

۳- میکا، گرافیت، تالک، کائولن، نسوزها، فلدسپات، سنگ و ماسه سیلیسی، پرلیت، دیاتومیت، زئولیت، بوکسیت، خاک سرخ، خاک زرد، خاک‌های صنعتی و نظایر آنها.

۴- سنگ‌ها و کانی‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی مانند الماس، زمرد، یاقوت، یشم، فیروزه، انواع عقیق و امثال آنها.

۵- انواع سنگ‌های تزئینی و نما.

۶- انواع زغال سنگ‌ها و شیل‌ها، قیر طبیعی و سنگ آسفالت طبیعی.

۷- مواد معدنی قابل استحصال از آب‌ها و نیز گازهای معدنی به‌استثنای گازهای هیدروکربوری.

۸- مواد معدنی موجود در فلات قاره.

پ- مواد معدنی طبقه سه عبارتند از:

کلیه هیدروکربن‌ها، به‌استثنای زغال سنگ مانند: نفت خام، گاز طبیعی، پلمه سنگ‌های نفتی، ماسه‌های آغشته به نفت و امثال آنها

ت- مواد معدنی طبقه چهار عبارتند از:

کلیه مواد پرتوزا اعم از اولیه و ثانویه

تبصره ۱- طبقه آن دسته از مواد معدنی که در این ماده مشخص نشده یا مورد تردید باشد و نیز طبقه موادی شامل چند ماده از یک طبقه و موادی از

طبقه دیگر، برحسب نوع، اهمیت و ارزش این مواد به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن تعیین می‌شود.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی در موارد اختلاط مواد طبقه یک تا سه با مواد طبقه چهارم، نحوه بهره‌برداری و ادامه فعالیت، به پیشنهاد مشترک وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان انرژی اتمی ایران ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۴- سیاست‌گذاری اجرایی و هماهنگی در مورد طبقات مواد معدنی با رعایت قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی و در چهارچوب این قانون به جز موارد مربوط به وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سازمان انرژی اتمی ایران در حیطه وظایف وزارت صنعت، معدن و تجارت است.^۱

فصل دوم: اکتشاف

ماده ۵- اکتشاف ذخایر معدنی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی مجاز انجام می‌شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است بستر لازم را برای اکتشاف ذخایر معدنی در سراسر کشور برای اشخاص حقیقی و حقوقی فراهم کند.^۲

تبصره ۱- دولت مکلف است در لایحه بودجه سالانه، نسبت به تأمین اعتبار لازم جهت ایجاد بستر مناسب برای اکتشاف ذخایر معدنی در سراسر کشور اقدام نماید.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند از طریق سازمان‌های توسعه‌ای با رعایت قوانین و مقررات مربوط، در صورت عدم وجود متقاضی از بخش غیردولتی، نسبت به اکتشاف و شناسایی ذخایر معدنی در مناطق کمتر توسعه‌یافته اقدام نماید.

تبصره ۳- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و ارگان‌های مرتبط مانند وزارت

۱- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۲- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

نفت موظفند به منظور تجمیع و هم‌افزایی نتایج فعالیت‌های تولید اطلاعات پایه زمین‌شناسی و اکتشافی برای بهره‌برداری کاربران اطلاعات خود را به‌طور مستمر در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار دهند.

ماده ۶- اکتشاف ذخایر معدنی، منوط به صدور پروانه اکتشاف توسط وزارت معادن و فلزات است. چگونگی اخذ پروانه، ضوابط اکتشاف، مدت اعتبار پروانه، انتقال حقوق متعلق به آن پروانه و نیز سایر موارد ضروری مربوط برابر مفاد این قانون در آیین‌نامه اجرایی تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- اکتشاف حین بهره‌برداری نیاز به صدور پروانه اکتشاف ندارد؛ لکن در صورت کشف ذخیره یا ماده معدنی جدید گواهی کشف دارنده پروانه بهره‌برداری به ترتیب با رعایت مفاد این قانون اصلاح یا گواهی جدید صادر خواهد شد.^۱

تبصره ۲- متقاضیان پروانه اکتشاف موظفند در زمان تعیین و تحویل محدوده بلامعارض، مبلغی را بر اساس تعرفه‌ای که سالانه از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت پیشنهاد می‌شود و در شورای عالی معادن به تصویب می‌رسد، پرداخت نمایند.^۲

تبصره ۳- دارندگان پروانه اکتشاف به‌استثنای مالک یا مالکان شخصی در ملک خود یا موقوفات موظفند از زمان صدور پروانه اکتشاف، سالانه به‌ازای هر کیلومتر مربع از محدوده اکتشافی، مبلغی را به دولت پرداخت نمایند. میزان این مبلغ هر سال به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن تعیین می‌شود.^۳

تبصره ۴- درآمدهای ناشی از اجرای تبصره‌های (۲) و (۳) این ماده به حساب خزانه‌داری کل واریز و معادل آن در بودجه سالانه وزارت صنعت، معدن و تجارت برای توسعه معادن با اولویت اکتشاف منظور می‌گردد.^۴

۱- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۲- الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۳- الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۴- الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲

ماده ۱۷- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است پس از رسیدگی به گزارش عملیات اکتشاف که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی ذیصلاح گواهی شده است و تأیید آن نسبت به صدور گواهی کشف به نام دارنده پروانه اکتشاف اقدام می‌نماید.

در گواهی کشف باید نوع یا انواع ماده معدنی کشف‌شده، کمیت و کیفیت آن، حدود و مساحت زمین مورد اکتشاف و هزینه عملیات اکتشافی ذکر شود. گواهی کشف با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت ظرف یک سال از تاریخ صدور قابل انتقال به اشخاص ثالث است.

تبصره- در صورت عدم دستیابی به کانه (کان‌سنگ) پس از انجام عملیات اکتشافی حقی برای دارنده پروانه اکتشاف ایجاد نمی‌شود.

ماده ۸- دارندگان گواهی کشف می‌توانند حداکثر ظرف یک سال پس از صدور گواهی کشف، درخواست خود را برای اخذ پروانه بهره‌برداری معدن کشف‌شده، تسلیم وزارت معادن و فلزات نمایند. عدم تسلیم درخواست مزبور در مهلت مقرر موجب سلب حق اولویت یادشده، از آنان خواهد شد.

تبصره- در صورت عدم تسلیم به‌موقع درخواست یادشده، هزینه‌های اکتشافی مندرج در گواهی کشف، توسط بهره‌بردار ذخیره معدنی مکشوفه به دارنده گواهی مذکور به ترتیبی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد پرداخت می‌گردد.

فصل سوم: بهره‌برداری

ماده ۲۹- بهره‌برداری از ذخایر معدنی، به‌جز موارد مربوط به وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سازمان انرژی اتمی ایران مستلزم اخذ پروانه بهره‌برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت است. پروانه بهره‌برداری سندی رسمی، لازم‌الاجرا، قابل معامله، تمدید و توثیق است که متضمن حق انتفاع دارنده پروانه از ذخیره معدنی مندرج در پروانه و نیز در بردارنده تعهدات وی در اجرای مفاد آن می‌باشد. مدت

۱- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۲- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

هر دوره بهره‌برداری حداکثر تا بیست‌وپنج سال است.

تبصره ۱- مؤسسات مالی نظیر بانک‌ها مکلفند معادن دارای پروانه بهره‌برداری را به‌عنوان وثیقه و تضمین اعطاء و بازپرداخت تسهیلات مالی بپذیرند.

تبصره ۲- بهره‌برداران از ذخایر معدنی طبقه دو به‌استثنای بهره‌برداران کاشف و یا دارندگان گواهی کشف مکلفند حداکثر نیم درصد (۵٪) از محصول استخراج‌شده در سر معدن یا بهای آن را به نرخ روز به اختیار کاشف از تاریخ شروع به استخراج حداکثر به میزان ذخیره مندرج در گواهی کشف تا حداکثر بیست‌وپنج سال به‌عنوان حق اکتشاف به وی بپردازند.

تبصره ۳- شرایط و چگونگی صدور پروانه بهره‌برداری و مدت اعتبار هر دوره بهره‌برداری و نیز ضوابط تعیین درصد مذکور در تبصره (۲) در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود.

ماده ۱۰- بهره‌برداران از ذخایر معدنی بلامعارض به‌استثنای کاشفان فقط در مهلت مقرر در ماده (۷) از طریق مزایده‌ای که شرایط آن به ترتیبی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون خواهد آمد، از بین اشخاص حقیقی و حقوقی که به‌موجب قوانین کشور مجاز به فعالیت اقتصادی در ایران می‌باشند، انتخاب می‌گردند.

تبصره ۱- تولیدکنندگان مواد معدنی فرآوری‌شده، واحدهای صنعتی مصرف‌کننده مواد معدنی، متخصصان حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال فعالیت‌های معدنی، کاشفان معدن مربوط که در مهلت مقرر در ماده (۷) موفق به تسلیم درخواست اخذ پروانه بهره‌برداری نشده‌اند و شرکت‌های تعاونی معدنی متشکل از کارکنان معادن در صورتی که دارای صلاحیت فنی و مالی باشند به ترتیب، مطابق آیین‌نامه اجرایی این قانون در زمان واگذاری، در شرایط مساوی در اولویت می‌باشند.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت پس از اجرای این ماده و تشریفات قانونی، در صورت نبود متقاضی، با تصویب شورای عالی معادن رأساً در مورد بهره‌برداری از ذخایر معدنی بلامعارض اقدام می‌نماید.

ماده ۱۱- وزارت معادن و فلزات مکلف است در صدور پروانه اکتشاف و بهره‌برداری از معادن به خانواده‌های شهدا و جانبازان و ایثارگران و شرکت‌های تعاونی و سهامی افراد واجد شرایط محلی، با رعایت مفاد این قانون اولویت دهد.

ماده ۱۲- شورای عالی معادن برای ایجاد وحدت رویه و هماهنگی در انجام تکالیف و اختیارات تعیین‌شده در این قانون و حفظ حقوق دولت و دارندگان پروانه فعالیت‌های معدنی و همچنین ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری در این بخش با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- وزیر صنعت، معدن و تجارت (رئیس)
- ۲- یک نفر از قضات عالی‌رتبه به انتخاب رئیس قوه قضائیه
- ۳- رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست
- ۴- معاون امور معدنی وزیر صنعت، معدن و تجارت (دبیر)
- ۵- رئیس سازمان جنگل‌ها، منابع طبیعی و آب‌خیزداری کشور
- ۶- یک نفر حقوق‌دان آشنا به قوانین حوزه صنعت و معدن با معرفی وزیر صنعت، معدن و تجارت

- ۷- رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور
- ۸- یک نفر از مدیران معدنی ستاد وزارت صنعت، معدن و تجارت با معرفی وزیر

- ۹- یک نفر از متخصصین صاحب‌نظر در امور معدنی به انتخاب شورای مرکزی سازمان نظام‌مهندسی معدن کشور
- ۱۰- یک نفر از بهره‌برداران با تجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب خانه معدن

- ۱۱- یک نفر از بهره‌برداران باتجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

تبصره ۱- شورای عالی معادن می‌تواند اشخاص حقیقی یا حقوقی را به‌عنوان مطلع، ذی‌نفع یا کارشناس بدون حق رأی برای حضور در جلسه دعوت نماید.

تبصره ۲- اعضای انتخابی شورای عالی معادن برای مدت چهار سال تعیین

می‌شوند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۳- وظایف و اختیارات شورای عالی معادن به شرح ذیل است:

- الف- اتخاذ تصمیم در موارد اختلاف دارندگان پروانه فعالیت معدنی در صورت توافق طرفین مبنی بر حکم به داوری از سوی شورای عالی معادن
- ب- تشخیص و اصلاح و تغییر کمیت و کیفیت ذخیره معدنی و کاهش یا افزایش محدوده‌های بهره‌برداری به تناسب میزان ذخیره و استخراج^۱
- پ- تشخیص موارد خارج از اختیار دارندگان مجوز عملیات معدنی
- ت- تأثیر محاسبه حقوق دولتی استخراج واقعی کمتر از میزان مندرج در پروانه بهره‌برداری

ث- سایر موارد مندرج در این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن^۲

ج تشخیص و تعیین معادن بزرگ و نحوه بهره‌برداری از آنها^۳

تبصره ۴- تصمیمات شورای عالی معادن با حداقل چهار رأی، قطعی و لازم‌الاجراء است. ولی این امر مانع اعتراض در دیوان عدالت اداری نیست.

تبصره ۵- دبیرخانه شورای عالی معادن در محل وزارت صنعت، معدن و تجارت تشکیل می‌شود.

تبصره ۶- یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون صنایع و معادن و انتخاب مجلس شورای اسلامی، به‌عنوان ناظر در جلسات شورای عالی معادن شرکت خواهد نمود.

تبصره ۷- مصوبات شورای عالی معادن پس از تأیید وزیر صنعت، معدن و تجارت قابل اجراست.

ماده ۱۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند با تشخیص خود بر اساس تعاریف این قانون اجازه برداشت محدود صادر کند.^۴

ماده ۱۴-۵- دارندة پروانه بهره‌برداری باید درصدی از بهای ماده معدنی موضوع

۱- اصلاحی ۱۳۹۲/۸/۱۴

۲- اصلاحی ۱۳۹۲/۸/۱۴

۳- الحاقی ۱۳۹۲/۸/۱۴

۴- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۵- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

پروانه را به نرخ روز در سر معدن به صورت استخراج شده یا کانه‌آرایی شده یا فرآوری شده در چهارچوب بودجه مصوب به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت به عنوان حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت نماید. ضوابط تعیین زمان و میزان درصد یادشده با توجه به عوامل مؤثری همچون محل و موقعیت معدن، شرایط و موقعیت منطقه، میزان و نوع کانه‌آرایی، وضعیت ذخیره معدنی، روش استخراج، تعهدات و سود ترجیحی بهره‌بردار در آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص می‌شود. درآمدهای حاصل از اجرای این ماده به حساب خزانه‌داری کل کشور منظور می‌گردد.

تبصره ۱- مبنای قیمت پایه ماده معدنی به منظور تعیین حقوق دولتی در ماده معدنی که از طریق مزایده موضوع ماده (۱۰) این قانون واگذار می‌شود، در آیین‌نامه اجرایی تعیین می‌شود.

تبصره ۲- درصد یادشده برای میزان ماده معدنی کانه‌آرایی شده یا فرآوری شده فقط برای دارندگان پروانه بهره‌برداری معادن که اقدام به عملیات کانه‌آرایی یا فرآوری ماده معدنی می‌نمایند، تعیین می‌شود. در غیر این صورت بهای ماده معدنی مستخرجه در سر معدن برای تعیین درصد مذکور ملاک است.

تبصره ۳- حقوق دولتی برای دارندگان اجازه برداشت، میانگین حقوق دولتی معادن مجاور محل برداشت است. بررسی‌های آزمایشگاهی و کاربردی تا میزان یک تن از پرداخت حقوق یادشده معاف است.

تبصره ۴- دولت مکلف است درآمد حاصل از اجرای این ماده را همه‌ساله در بودجه سالانه منظور نماید تا حداقل شصت و پنج درصد (۶۵٪) آن در چهارچوب قوانین و مقررات مالی کشور و در راستای اجرای بهینه تکالیف و مأموریت‌های توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت هزینه گردد.

تبصره ۵- بهره‌برداران معادنی که در جهت بهره‌برداری بهینه و فرآوری^۱ و سیانت از ذخایر معدنی، ارتقاء بهره‌وری و تحقیق و توسعه و اکتشاف و حفظ محیط‌زیست در معدن مربوط اقدام نمایند، با تأیید شورای عالی معادن از پرداخت

حداکثر تا بیست درصد (۲۰٪) حقوق دولتی معاف می‌باشند.

تبصره ۶- دولت مکلف است پانزده درصد (۱۵٪) از حقوق دولتی وصولی را به اعتبارات همان استان اضافه نماید، به طوری که تمام اعتبار یادشده جهت ایجاد زیرساخت و رفاه و توسعه شهرستان با اولویت‌بخشی که معدن در آن واقع شده، اختصاص یابد.

تبصره ۷- میزان استخراج مندرج در پروانه بنا به درخواست بهره‌بردار و تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت قابل افزایش یا کاهش است. حقوق دولتی بر اساس آخرین اصلاحات به میزان مندرج در پروانه اخذ می‌گردد و در مواردی که عدم استخراج به میزان مندرج در پروانه بهره‌برداری، خارج از ید و اراده بهره‌بردار باشد، با تأیید شورای عالی معادن می‌تواند برابر میزان استخراج واقعی محاسبه گردد.

تبصره ۸- مواد خام معدنی در صورت صادرات به خارج مشمول معافیت مالیات از صادرات نمی‌شوند.^۱

تبصره ۹- دولت اجازه قیمت‌گذاری مواد معدنی غیرانحصاری که در بازار رقابتی تولید و عرضه می‌شود را نداشته و ملاک تعیین قیمت عرضه و تقاضا خواهد بود.^۲

تبصره ۱۰- بهره‌برداران معدنی که جهت پژوهش‌های کاربردی به منظور ارتقای بهره‌وری، فناوری، بهینه‌سازی مصرف انرژی یا تولید علم در حوزه معدن و فرآوری مواد معدنی با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به انعقاد قرارداد با دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی و پژوهشی (دارای دانشجو در مقاطع تحصیلی تکمیلی) می‌کنند از پرداخت حقوق دولتی معادن تا ده درصد (۱۰٪) و حداکثر پنجاه میلیارد ریال در هر سال معاف می‌باشند.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ آن توسط وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و علوم، تحقیقات و فناوری به

۱- اصلاحی ۱/۲/۱۳۹۴

۲- الحاقی ۱/۲/۱۳۹۴

تصویب هیئت وزیران می‌رسد.^۱

تبصره ۱۱- مصادیق مواد معدنی خام مشمول تبصره (۸) این ماده با پیشنهاد شورای عالی معادن و تصویب شورای اقتصاد تعیین و ابلاغ می‌شود.^۲

ماده ۱۵- مواد باطله حاصل از عملیات استخراج و بهره‌برداری از معادن در صورت عدم استفاده بهره‌بردار از آن پس از انقضای مدت ذکرشده در پروانه یا اجازه برداشت متعلق به دولت بوده و به طریقی که وزارت معادن و فلزات صلاح بداند استفاده خواهد شد.

ماده ۱۶- وزارت معادن و فلزات موظف است به منظور تشویق سرمایه‌گذاری برای تولید مواد معدنی فرآوری‌شده، واحدهای مربوطه را زیر پوشش نظارتی و حمایتی و هدایتی خود قرار داده و از سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در این امور حمایت نماید و در این باره مطالعات امکان‌سنجی و تهیه طرح‌های تیپ انجام دهد. چگونگی آن در آیین‌نامه اجرایی مشخص خواهد شد.

ماده ۱۷- دولت موظف است به منظور توسعه فرآوری و صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده بیشتر و نیز گسترش فعالیت‌های اکتشافی و بهره‌برداری، پیشنهاد وزارت معادن و فلزات در رابطه با خط‌مشی‌های تولیدی، بازرگانی، مالی و پولی مرتبط را مورد بررسی قرار داده، در صورت تصویب در برنامه‌های توسعه منظور نماید و برای تحقق آن در لوایح بودجه سالانه کشور پیش‌بینی لازم را به عمل آورد.

تبصره- وزارت معادن و فلزات مکلف است گسترش فرآوری مواد معدنی و صادرات آن را در اولویت برنامه‌های اجرایی خود قرار دهد.

فصل چهارم: مقررات عمومی

ماده ۱۸- وزارت معادن و فلزات مکلف است وضع بهره‌برداران فعلی را به تدریج پیش از انقضای اعتبار مجوزهای صادره، با این قانون تطبیق داده، در صورت انجام تعهدات مربوطه، برای آنان پروانه بهره‌برداری جدید صادر نماید. در

۱- الحاقی ۱۳۹۴/۲/۱

۲- الحاقی ۱۳۹۴/۲/۱

هر حال اقدامات یادشده نباید به هیچ وجه به حقوق مکتسبه بهره برداران لطمه‌ای وارد سازد.

ماده ۱۹- هرکس بدون اخذ پروانه اکتشاف یا بهره‌برداری و یا اجازه برداشت اقدام به حفاری‌های اکتشافی، استخراج، برداشت و بهره‌برداری مواد معدنی نماید، متصرف در اموال عمومی و دولتی محسوب می‌شود و با او برابر قوانین و مقررات مربوط رفتار خواهد شد. در این موارد مأموران انتظامی موظفند حسب درخواست وزارت معادن و فلزات بلافاصله از این گونه عملیات جلوگیری و متهم یا متهمان را برای صدور حکم به مراجع قضائی معرفی نمایند. وزارت معادن و فلزات مکلف است ضمن انجام اقدامات لازم، به موقع درخواست ضرر و زیان ناشی از جرم را به مرجع قضائی مربوط تسلیم نماید.

تبصره ۱- این گونه اقدامات از مصادیق جرم مشهود است و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است وظایف قانونی خود را در این موارد انجام دهد.

تبصره ۲- هرگونه تصرف اشخاص حقیقی یا حقوقی در محدوده دارای مجوز عملیات معدنی بدون داشتن حکم از مراجع قضائی، تصرف عدوانی محسوب می‌شود. در این موارد نیروی انتظامی موظف است حسب درخواست دارندگان مجوز یا وزارت صنعت، معدن و تجارت، بلافاصله نسبت به رفع تصرف و مزاحمت اقدام و متهم یا متهمان را به مراجع قضائی معرفی نماید.^۱

تبصره ۳- مزاحمت اشخاص حقیقی یا حقوقی به نحوی که مانع عملیات معدنی شود، جرم تلقی و مجرم ضمن جبران خسارت، به حبس از یک تا شش ماه و یا پرداخت جریمه نقدی معادل دو برابر خسارت وارده محکوم می‌شود.^۲

ماده ۲۰- وزارت صنعت، معدن و تجارت به دارندگان مجوزهای اکتشاف و بهره‌برداری و اجازه برداشت که به تعهدات خود عمل ننمایند با تعیین مهلتی مناسب اخطار می‌کند تا تعهد خود را ایفا نمایند. در صورتی که اشخاص مزبور

۱- الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۲- الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۳- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

در انقضای مهلت مقرر اقدامی ننمایند و یا اقدام انجام شده کافی نباشد، با تأیید شورای عالی معادن ملزم به پرداخت خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات مربوط می‌شوند و یا در نهایت برای ادامه عملیات مربوط فاقد صلاحیت شناخته می‌شوند. انجام این عمل در اعتبار پروانه بهره‌برداری و یا حقوق اشخاص ثالث تأثیری ندارد.

تبصره ۱- مواردی که خارج از ید و اراده دارندگان مجوز باشد، از حکم این ماده مستثنی است.

تبصره ۲- موارد مشمول خسارت و فاقد صلاحیت و خارج از ید و اراده مکتشف و بهره‌بردار در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود.

ماده ۲۱- بهره‌بردار و دارنده اجازه برداشت قبلی موظف است اموال و تجهیزات مربوط به معدن را که انتزاع آن به تشخیص کارشناسی وزارت معادن و فلزات موجب وارد آمدن لطمه و خسارت به معدن می‌شود به نرخ تعیین شده بر اساس ارزیابی کارشناس رسمی دادگستری به قیمت روز به بهره‌بردار جدید واگذار نماید. در صورت عدم واگذاری اموال و تجهیزات مربوط به معدن برابر شرایط یادشده مسئول جبران خسارت وارده خواهد بود.

ماده ۲۲- چنانچه اجرای عملیات معدنی در محدوده املاک دایر یا مسبوق به احیای اشخاص واقع و نیاز به تصرف این املاک باشد، مجری عملیات پس از تأیید وزیر معادن و فلزات مکلف است اجاره یا بهای آن را بدون محاسبه ذخایر معدنی واقع در آن، برابر نظر کارشناس رسمی دادگستری به قیمت روز به صاحب ملک بپردازد و در صورت امتناع وی از دریافت آن، در صندوق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تودیع نماید که در این حالت زمینه انجام عملیات معدنی توسط وزارت معادن و فلزات با هماهنگی دستگاه‌های مسئول فراهم خواهد شد. تشخیص دایر یا مسبوق به احیا بودن املاک و وضع مالکیت مالک یا مالکین به عهده مراجع مربوطه می‌باشد.

تبصره ۱- در صورتی که برای ادامه عملیات اکتشافی یا بهره‌برداری و استخراج معادن واقع در خارج از املاک یادشده نیاز به حفر کانال یا تونل زیرزمینی باشد که در عمق عرفی املاک مزبور قرار گیرد، مشمول ماده فوق

بوده، در غیر این صورت تابع ملک نخواهد بود. تشخیص عمق عرفی موضوع این تبصره با توجه به نوع کاربری اراضی منطقه عملیات معدنی به عهده کارشناس رسمی دادگستری می‌باشد.

تبصره ۲- مالک یا مالکین املاک فوق‌الذکر یا قائم‌مقام قانونی آنها در اخذ پروانه اکتشاف ذخایر سنگ لاشه ساختمانی و سنگ‌های تزئینی و نما واقع در عمق عرفی املاک دایر یا مسبوق به احیای خود که به ترتیب مقرر در قسمت اخیر تبصره فوق تعیین می‌شود، مشروط به تسلیم درخواست به وزارت معادن و فلزات، قبل از صدور پروانه اکتشاف برای سایرین، نسبت به آنها حق تقدم خواهند داشت که در این صورت مواد مکشوفه تا عمق عرفی تبع ملک متعلق به آنان بوده، ضمن معافیت از پرداخت حقوق دولتی، بر اساس مفاد ماده (۱۰) و بند (۱) شق (الف) ماده مذکور با آنها رفتار خواهد شد.

تبصره ۳- مأموران انتظامی مکلفند در صورت ممانعت مالک از اجرای عملیات معدنی موضوع این ماده، بلافاصله به درخواست وزارت معادن و فلزات طبق مقررات موضوعه رفع ممانعت و مزاحمت نمایند.

ماده ۲۳- هرگونه اقدام و صدور مجوز به‌منظور اجرای طرح‌های عمرانی در داخل و حریم محدوده‌های دارای پروانه و مجوز فعالیت‌های معدنی، توسط دستگاه‌های اجرایی اعم از وزارتخانه‌ها، شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی و مؤسسات عمومی و نهادهای انقلابی و واحدهای تابعه آنها، موکول به کسب مجوز از وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

تبصره- در مواردی که حقوق دارندگان پروانه و مجوز فعالیت‌های معدنی به دلیل ضرورت اجرای طرح‌های عمرانی دولت تضییع شود، دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظفند قبل از اجرای مراحل طرح مصوب، برابر نظر کارشناس رسمی دادگستری یا کارشناس نظام‌مهندسی معدن نسبت به پرداخت خسارت‌های وارده به سرمایه‌گذاری انجام‌شده به قیمت روز اقدام کنند و در صورت امتناع از دریافت آن، در صندوق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تودیع نمایند.

ماده ۲۴- جهت تسریع در امر اکتشاف و بهره‌برداری از معادن، دستگاه‌های

اجرای و متولیان قانونی مربوط مکلفند حداکثر ظرف دو ماه نسبت به استعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت جهت صدور پروانه اکتشاف در موارد ذیل اعلام نظر نمایند:

- الف- حریم قانونی راه‌ها و راه‌آهن
- ب- داخل شهرها و حریم قانونی آنها
- پ- حریم قانونی سدها و شبکه‌های توزیع آب و حوضچه‌های سدها و قنوات
- ت- داخل جنگل‌ها و مراتع
- ث- حریم اماکن مقدسه و ابنیه تاریخی
- ج- حریم پادگان‌ها و محل استقرار نیروهای مسلح
- چ- مناطقی با عنوان پارک ملی، آثار طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش و حفاظت‌شده

ح- حوزه‌های دارای مواد پرتوزا بیش از حد مجاز
استعلام از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و فقط یک بار برای صدور پروانه اکتشاف انجام می‌گیرد. پروانه اکتشاف توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت حداکثر سه ماه پس از استعلام صادر می‌شود. اعلام نظر باید برای کل محدوده مورد تقاضا صورت گیرد و عدم اعلام نظر در مهلت مقرر به منزله موافقت دستگاه‌های مذکور تلقی می‌شود.

تبصره ۱- دستگاه‌های اجرایی مربوط مکلفند ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون، نسبت به اعلام وضعیت حریم‌های قانونی خود به وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام نمایند.

تبصره ۲- سازمان انرژی اتمی ایران مکلف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون حوزه‌های اکتشافی دارای مواد پرتوزا بیش از حد مجاز را به وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام نماید. همچنین سازمان انرژی اتمی ایران ابتدای هر سال محدوده‌های جدید را اعلام می‌کند و وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با رعایت مفاد این ماده در مناطق اعلام‌شده از سازمان انرژی اتمی ایران استعلام نماید.

تبصره ۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت محیط‌زیست

مکلفند در مورد معادن متروکه و مسبوق به سابقه واقع در مناطق موضوع بند (چ) این ماده بررسی و تصمیم‌گیری نمایند و در صورت عدم توافق چنانچه با در نظر گرفتن نوع ماده معدنی و میزان ذخیره از نظر مصالح ملی، بهره‌برداری از این معادن به مصلحت باشد، وزارت صنعت، معدن و تجارت با تصویب هیئت وزیران نسبت به احیا و راه‌اندازی آنها اقدام کند.

تبصره ۴- وزارت صنعت، معدن و تجارت وظیفه مدیریت یکپارچه، هماهنگی و اداره امور اخذ، تکمیل و صدور مجوز را بر عهده دارد و از طریق ایجاد پنجره واحد با مشارکت سایر دستگاه‌های مرتبط به گونه‌ای اقدام می‌نماید که ضمن رعایت اصل هم‌زمانی پاسخ استعلامات، سقف زمانی موردنظر برای صدور مجوز از زمان پیش‌بینی شده در قانون تجاوز ننماید. در ایجاد فرآیند پنجره واحد، دستگاه‌های فرعی، مکلفند نسبت به ارائه خدمات از طریق استقرار نماینده تام‌الاختیار در محل پنجره‌های واحد و یا در فضای مجازی اقدام و همکاری لازم را به عمل آورند.^۱

تبصره ۵- در صورتی که سازمان صنعت، معدن و تجارت استان به پاسخ‌های استعلام از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اعتراض داشته باشد، موضوع به هیئت حل اختلاف موضوع ماده (۲۴ مکرر) ارجاع می‌شود تا حداکثر ظرف پانزده روز در مورد آن تعیین تکلیف گردد. جلسات این هیئت حداقل با حضور پنج نفر رسمیت می‌یابد و رأی آن با اکثریت مطلق عده حاضر قطعی و لازم‌الاجراء است. این امر مانع اعتراض در دیوان عدالت اداری نیست.^۲

ماده ۲۴ مکرر^۳- اعضای هیئت حل اختلاف عبارتند از:

- ۱- استاندار یا معاون ذی‌ربط به‌عنوان رئیس هیئت
- ۲- رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان به‌عنوان دبیر هیئت
- ۳- یک نفر کارشناس خبره معدن با معرفی سازمان نظام‌مهندسی معدن

استان

۱- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۲- الحاقی ۱۳۹۲/۸/۱۴

۳- الحاقی ۱۳۹۲/۸/۱۴

۴- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان

۵- نماینده دستگاه مورد اعتراض ذی ربط

۶- یک نفر از بهره‌برداران با تجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب خانه معدن استان و در صورت عدم وجود خانه معدن در استان، با انتخاب خانه معدن کشور

۷- یک نفر حقوق‌دان آشنا به مسائل معدنی با انتخاب و معرفی رئیس دادگستری استان

ماده ۲۵- چنانچه محدوده عملیات معدنی در منابع ملی و طبیعی واقع شده باشد، مطابق تبصره «۴» ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدی آن اقدام و به جای بهره مالکانه و حق الارض مندرج در تبصره یادشده، به‌منظور جبران خسارت ناشی از اکتشاف یا بهره‌برداری مواد معدنی، هزینه‌های ناشی از اکتشاف یا بهره‌برداری مواد معدنی به‌مآخذ پانزده درصد (۱۵٪) درآمد دولت ناشی از اکتشاف موضوع تبصره «۳» ماده (۶) این قانون و همچنین دوازده درصد (۱۲٪) از کل حقوق دولتی موضوع ماده (۱۴) این قانون و تبصره‌های ذیل آن که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت وصول می‌گردد و به حساب خزانه‌داری کل کشور که از طریق وزارت جهاد کشاورزی تعیین می‌شود واریز می‌گردد تا برحسب مورد و در طی عملیات معدنی نسبت به احیا و بازسازی محل عملیات معدنی اقدام گردد.^۱

ماده ۲۶- محدوده‌های مربوط به اکتشاف، استخراج و انباشت و بهره‌برداری مواد معدنی و دفع مواد باطله واقع در منابع ملی بنا به تقاضای وزارت صنعت، معدن و تجارت توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور ثبت می‌گردد. مساحت این محدوده‌ها که در مجوز صادر شده قید می‌شود به عرصه عملیاتی معدن مربوط است و تا پایان عمر معدن به‌صورت اموال عمومی در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار دارد. هرگونه عملیات خارج از موارد مندرج در مجوزهایی که صادر می‌شود به منزله تصرف در اموال عمومی محسوب می‌گردد.

۱- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۲- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

ماده ۲۷- وزارت معادن و فلزات موظف است به منظور استفاده مطلوب از خدمات متخصصان معدن و زمین‌شناسی و امور مربوط به آن، این گروه را در قالب دفاتر فنی مهندسی سامان‌دهی کند. دولت موظف است لایحه نظام‌مهندسی معدن و زمین‌شناسی را تدوین نموده و ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به مجلس ارائه نماید.

ماده ۲۸- دستگاه‌های اجرایی مکلفند با توجه به موقعیت جغرافیایی معادن و لزوم توسعه بخش معدن، مناطق محل وقوع معادن را جزو اولویت اجرای طرح‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای و اعمال نرخ‌های تعرفه‌ای - ترجیحی خود قرار دهند.

ماده ۲۹- به منظور ایجاد ثبات در محاسبات اقتصادی تولید مواد معدنی، مقرراتی که منجر به تحمیل هزینه غیرمرتبط و سربار برای تولید مواد مذکور می‌شود از تاریخ تصویب این قانون کان‌لم‌یکن تلقی می‌گردد.

ماده ۳۰- مطالبات وزارت صنعت، معدن و تجارت از اشخاص، اعم از حقیقی یا حقوقی ایرانی یا خارجی پس از قطعی شدن به ترتیب مندرج در تبصره (۴) ماده (۶) و ماده (۱۴) و تبصره‌های آن و مواد (۲۰) و (۲۵) این قانون در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم‌الاجراء است و بر اساس ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب سال ۱۳۶۶ طبق مقررات اجرایی مالیات‌های مستقیم قابل وصولی باشد. نحوه اجرای این ماده در آیین‌نامه اجرایی مشخص می‌شود.^۱

ماده ۳۱- به منظور تحقق توسعه پایدار در بخش معدن، دولت موظف است صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی را جهت تأمین تمام یا قسمتی از خسارات احتمالی ناشی از عدم کشف کانه و سرمایه‌گذاری‌های موجود، طبق اساسنامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید در وزارت معادن و فلزات تأسیس نماید و همه‌ساله در صورت لزوم اعتبار موردنیاز سهم دولت را با توجه به سیاست‌های تولیدی در لوایح بودجه سالانه پیشنهاد نماید.

تبصره- دولت مکلف است به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت همه ساله حداکثر پنج درصد (۵٪) از کل حقوق دولتی دریافتی موضوع ماده (۱۴) این قانون و تبصره‌های ذیل آن را جهت حمایت از فعالیت‌های صندوق بیمه

سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی در اختیار صندوق مذکور قرار دهد.^۱

ماده ۳۲- حذف شد.^۲

ماده ۳۳- کلیه کارکنان وزارت صنعت، معدن و تجارت و شرکت‌ها و سازمان‌های تابعه آن در زمان اشتغال و تا یک سال بعد از قطع اشتغال، نمی‌توانند به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در معاملات و امتیازات موضوع این قانون ذی‌سهم یا ذی‌نفع باشند. در صورت تخلف به انفصال دائم از خدمات دولتی و محرومیت از پنج تا ده سال از هرگونه عقد قرارداد معدنی و اخذ هرگونه مجوز عملیات معدنی، محکوم می‌گردند.

ماده ۳۴- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است در معادن موضوع این قانون برای جلوگیری از تخریب و تضييع ذخایر معدنی و اجرای تعهدات اکتشاف‌کنندگان و بهره‌برداران و رعایت اصول ایمنی و حفاظتی کارکنان معادن طبق آیین‌نامه اجرایی این قانون نظارت و بازرسی نماید.

تبصره- وزارت صنعت، معدن و تجارت مجاز است جهت انجام امور کارشناسی، نظارت و بازرسی از اعضای سازمان نظام‌مهندسی معدن بهره‌گیرد و بعضی از اختیارات غیرحاکمیتی خود در این زمینه را به سازمان مذکور تفویض نماید.^۳

ماده ۳۵- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون از جمله مواد (۵)، (۶)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۳)، (۱۴)، (۲۰)، (۳۰) و (۳۴) توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ظرف سه ماه تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.^۴

ماده ۳۶- از تاریخ تصویب این قانون، قوانین معادن مصوب ۱۳۱۷، ۱۳۳۶، اصلاح ماده (۱۶) مصوب ۱۳۴۴ و ۱۳۶۲، اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۶۴ و ماده (۹) قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب ۱۳۸۶/۵/۷ نسخ می‌گردد.^۵

۱- الحاقی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۲- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۳- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۴- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

۵- اصلاحی ۱۳۹۰/۸/۲۲

قانون استفساریه ماده (۲۹) قانون معادن مصوب ۱۳۷۹/۲/۱۸

موضوع استفساریه

آیا منظور از ماده (۲۹) قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی لغو کلیه قوانین، تصویب‌نامه‌ها و بخشنامه‌هایی است که به هر نحوی از انحاء اخذ مبالغی غیر از مالیات و حقوق دولتی را از استخراج‌کنندگان مواد معدنی پیش‌بینی می‌کند؟

ماده واحده- منظور از ماده (۲۹) قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی لغو کلیه قوانین، تصویب‌نامه‌ها و بخشنامه‌هایی است که به هر نحوی از انحاء اخذ مبالغی غیر از مالیات و حقوق دولتی را از استخراج‌کنندگان مواد معدنی پیش‌بینی می‌کند و عوارضی که در هزینه تولید مؤثر نمی‌باشد، به قوت خود باقی خواهد بود.

قانون نظام مهندسی معدن مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۲۵

فصل اول: کلیات

ماده ۱- تعاریف:

قانون معدن- منظور قانون معدن مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی است.

نظام مهندسی معدن: عبارت است از مجموعه تشکیلات، سازمان‌ها، تشکل‌های صنفی، مهندسی، حرفه‌ای، اشخاص حقیقی و حقوقی و مجموعه قوانین و مقررات، آیین‌نامه‌ها و استانداردها در بخش معدن.

تعاریف عمومی معدن: منظور تعاریفی است که در قانون معدن شرح داده شده‌است و در این قانون عیناً به کار می‌رود.

وزارت صنایع و معدن: منظور وزارت صنایع و معدن، ادارات، سازمان‌ها و مؤسسات تابع آن است.

فعالیت‌های معدنی: این فعالیت‌ها شامل کلیه عملیات پیجویی برای یافتن کانسارها و اکتشاف و استخراج معدن و کانه‌آرایی کانسنگ و فرآوری مواد معدنی و متالورژی استخراجی می‌شود.

حرفه‌های مهندسی معدن: منظور حرفه‌های مهندسی و کارشناسی و کاردانی مرتبط با فعالیت‌های معدنی است.

ماده ۲- اهداف و وظایف نظام مهندسی معدن عبارتند از:

الف- حفظ و افزایش بهره‌وری منابع معدنی که سرمایه‌های ملی تجدیدناپذیر هستند.

ب- تنسيق امور مربوط به مشاغل و حرفه‌های فنی و مهندسی در فعالیت‌های معدنی.

پ- تأمین موجبات رشد و اعتلای مهندسی معدن در کشور.

ت- ترویج اصول فنی و مهندسی معدن در فعالیت‌های معدنی

ث- بالا بردن کیفیت خدمات مهندسی و نظارت بر حسن اجرای خدمات

ج- ارتقای دانش فنی صاحبان حرفه‌ها در بخش معدن

- چ- وضع مقررات به منظور اطمینان از رعایت اصول ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، حفظ محیط‌زیست، صرفه اقتصادی و نظارت بر اجرای آن.
- ح- فراهم ساختن زمینه همکاری میان وزارت صنایع و معادن و تشکل‌های مهندسی، حرفه‌ای و صنعتی در بخش معدن.
- خ- ایجاد زمینه‌های مشارکت صاحبان حرفه‌های مهندسی معدن در تهیه و اجرای طرح‌های توسعه و عمرانی کشور.
- د- ایجاد و تحکیم روابط حرفه‌ای در سطح ملی و بین‌المللی و معرفی نمایندگان برای شرکت در مجامع علمی و فنی.
- ماده ۳-** برای تأمین مشارکت هرچه بیشتر مهندسان در انتظام امور حرفه‌ای خود و تحقق اهداف این قانون در سطح کشور، «سازمان نظام‌مهندسی معدن» که از این پس در این قانون به اختصار «سازمان» خوانده می‌شود و در هر استان یک سازمان به نام «سازمان نظام‌مهندسی معدن استان» که از این پس به اختصار «سازمان استان» نامیده می‌شود، طبق شرایط یادشده در این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن تأسیس می‌شوند. سازمان‌های یادشده غیرانتفاعی بوده و تابع قوانین و مقررات عمومی حاکم بر مؤسسات غیرانتفاعی می‌باشند.
- ماده ۴-** از تاریخی که وزارت صنایع و معادن در هر محل حسب مورد اعلام کند، اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی به آن دسته از امور فنی در فعالیت‌های معدنی که توسط وزارت یادشده تعیین می‌شود، مستلزم عضویت در سازمان و داشتن صلاحیت حرفه‌ای است. این صلاحیت در مورد حرفه‌های مهندسی معدن از طریق صدور پروانه اشتغال توسط وزارت صنایع و معادن و در مورد کارگران ماهر از طریق صدور پروانه مهارت فنی و حرفه‌ای توسط وزارت کار و امور اجتماعی احراز می‌شود. شرایط و ترتیب صدور، تمدید، ابطال و تغییر مدارک صلاحیت حرفه‌ای موضوع این ماده و چگونگی تعیین حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال دارندگان آن در آیین‌نامه اجرایی این قانون معین می‌شود.
- تبصره-** کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیرایرانی جهت انجام خدمات موضوع این قانون باید پروانه کار معتبر از وزارت کار و امور اجتماعی و مدارک صلاحیت حرفه‌ای موقت دریافت دارند. ضوابط اجرایی مربوط طبق آیین‌نامه

اجرایی این قانون خواهد بود.

فصل دوم: تشکیلات، ارکان، وظایف و اختیارات سازمان

ماده ۵- ارکان سازمان عبارت است از هریک از سازمان‌های استان‌ها، هیئت عمومی سازمان، شورای مرکزی سازمان، رئیس سازمان و شورای انتظامی نظام‌مهندسی.

ماده ۶- برای تشکیل سازمان استان وجود حداقل بیست نفر داوطلب عضویت از بین دارندگان مدرک در رشته‌های اصلی شامل مهندسی معدن، مهندسی متالورژی با گرایش استخراجی، زمین‌شناسی و مهندسی نقشه‌برداری ضروری است.

تبصره ۱- داوطلبان عضویت باید حداقل شش ماه قبل از تقاضای عضویت در آن استان مقیم بوده و یا متولد آن استان باشد.

تبصره ۲- صاحبان هریک از حرفه‌های مهندسی معدن در بیش از یک سازمان استان نمی‌توانند عضویت یابند.

ماده ۷- عضویت اشخاص حقوقی شاغل به کار مهندسی در رشته‌های اصلی و اشخاص حقیقی در رشته‌های مرتبط با حرفه‌های مهندسی معدن در سازمان استان، به شرط واجد شرایط بودن بر اساس این قانون، بلامانع است.

تبصره ۱- صاحبان حرف مهندسی معدن که در شرکت‌های موضوع ماده (۷) شاغل می‌باشند باید شخصاً عضویت سازمان را داشته باشند.

تبصره ۲- رشته‌های مرتبط با حرف مهندسی معدن به کلیه رشته‌هایی اطلاق می‌شود که عنوان آنها با رشته‌های اصلی یادشده در ماده (۶) این قانون متفاوت بوده و فارغ‌التحصیلان این گونه رشته‌ها، خدمات فنی معینی را در زمینه‌های طراحی، محاسبه، اجرا، نگهداری، کنترل، آموزش، تحقیق و نظایر آن به بخش‌های معدن عرضه می‌کنند، اما این خدمات از حیث حجم اهمیت و میزان تأثیر عرفاً هم‌تراز خدمات رشته‌های اصلی مهندسی معدن نباشد.

تبصره ۳- عناوین رشته‌های تحصیلی دانشگاهی مرتبط با مهندسی معدن توسط کمیسیون متشکل از نمایندگان وزیران صنایع و معادن و علوم، تحقیقات

و فناوری و رئیس سازمان تعیین می‌شود و مرجع تطبیق عناوین مدارک تحصیلی کمتر از لیسانس و معادل لیسانس و تعیین حدود صلاحیت حرفه‌ای دارندگان آنها به عهده وزارت صنایع و معادن و سازمان است.

ماده ۸- هر سازمان استان دارای مجمع عمومی، هیئت‌مدیره، شورای انتظامی و بازرسان است و محل استقرار دایم دفتر مرکزی آن در مرکز استان می‌باشد. سازمان‌های استان می‌توانند در صورت پیشنهاد شورای مرکزی و تصویب وزیر صنایع و معادن، در مراکز استانهایی که در آنها سازمان تشکیل نشده باشد، دفاتر نمایندگی دایر و انجام تمام یا بخشی از وظایف مستمر سازمان در حوزه مربوط را به آن دفاتر محول کنند.

ماده ۹- مجمع عمومی سازمان استان از اجتماع تمامی اشخاص حقیقی و عضو دارای حق رأی سازمان که منحصر به دارندگان مدرک تحصیلی در رشته‌های اصلی حرفه‌های مهندسی معدن و رشته‌های مرتبط است و نمایندگان اشخاص حقوقی تشکیل می‌شود و وظایف و اختیارات آن به شرح زیر است:

الف- انتخاب اعضای هیئت‌مدیره.

ب- استماع گزارش عملکرد سالانه هیئت‌مدیره و اعلام نظر نسبت به آن.

پ- بررسی و تصویب ترازنامه سالانه «سازمان استان» و بودجه پیشنهادی «هیئت‌مدیره».

ت- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به سایر اموری که طبق قوانین و آیین‌نامه‌های مربوط به عهده سازمان استان و در صلاحیت مجمع عمومی می‌باشد.

ث- انتخاب و تعیین بازرسان.

تبصره ۱- جلسات مجمع عمومی به‌طور عادی سالی یک بار و به‌طور فوق‌العاده به تعداد دفعاتی که توسط مجمع عمومی در اجلاس عادی تعیین می‌شود، با حداقل دو سوم از اعضای دارای حق رأی تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- جلسات مجمع عمومی عادی با حضور اکثریت نسبی اعضای دارای حق رأی رسمیت می‌یابد. در صورت عدم حصول اکثریت نسبی، هیئت‌مدیره موظف است به‌فاصله یک ماه از تاریخ تشکیل اولین جلسه برای بار دوم از اعضا

دعوت به عمل آورد و جلسه دوم با هر تعداد از اعضای دارای حق رأی که حضور یابند، رسمیت خواهد یافت. جلسات مجمع عمومی فوق العاده با حضور دو سوم اعضا رسمیت دارد و در صورت عدم حصول نصاب، مراتب در اولین جلسه مجمع عمومی عادی بعدی مورد بحث واقع می شود.

هیئت مدیره ملزم به دعوت از نمایندگان وزیر صنایع و معادن جهت شرکت در جلسات مجمع عمومی می باشد و رسمیت جلسات فوق با رعایت سایر شرایط، منوط به دعوت یادشده خواهد بود.

ماده ۱۰- هریک از سازمان های استان دارای هیئت مدیره ای خواهند بود که از بین اعضای داوطلب واجد شرایط در رشته های اصلی حرفه های مهندسی معدن برای یک دوره سه ساله انتخاب خواهند شد و انتخاب مجدد اعضای هیئت مدیره بلامانع است.

ماده ۱۱- شرایط انتخاب شوندگان هیئت مدیره سازمان استان به شرح زیر می باشد:

الف- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

ب- عدم اعتیاد به مواد مخدر.

پ- دارا بودن صلاحیت علمی و حرفه ای به میزان مندرج در آیین نامه.

ت- نداشتن پیشینه کیفری.

ماده ۱۲- تعداد اعضای اصلی هیئت مدیره سازمان استان پنج نفر و تعداد اعضای علی البدل دو نفر که از رشته های اصلی خواهند بود. ترکیب و چگونگی انتخاب اعضا و هیئت مدیره در آیین نامه اجرایی معین می شود.

ماده ۱۳- وظیفه تعیین صلاحیت داوطلبان عضویت در هیئت مدیره و برگزاری انتخابات هر استان به عهده هیئت های اجرایی استان های مربوط خواهد بود. چگونگی انتخاب و تشکیل هیئت اجرایی و اختیارات و وظایف هیئت های یاد شده و نحوه نظارت، در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین می شود.

تبصره- اولین دوره انتخابات هیئت مدیره سازمان های استان توسط وزارت صنایع و معادن برگزار می شود.

ماده ۱۴- هیئت مدیره سازمان های استان برای تحقق اهداف این قانون و

- آیین‌نامه‌های آن مسئولیت کامل داشته و به علاوه وظایف زیر را به عهده دارند:
- الف- تنظیم ترازنامه سازمان و ارائه آن به مجمع عمومی.
- ب- مشارکت در امر ارزشیابی و تعیین صلاحیت و ظرفیت اشتغال به کار شاغلان در امور فنی مربوط به فعالیت‌های حوزه‌های مشمول این قانون.
- پ- نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی در طرح‌ها و فعالیت‌های معدنی غیر دولتی در حوزه استان و معرفی متخلفان به مراجع قانونی ذی‌صلاح.
- ت- تنظیم روابط بین صاحبان حرفه‌های مهندسی معدن و کارفرمایان و ارائه پیشنهاد به مراجع مسئول در بخش معدن در زمینه ارجاع مناسب کارها به صاحبان صلاحیت، به‌منظور جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور فنی.
- ث- کمک به ارتقای کیفیت طرح‌های معدنی در محدوده استان و ارائه گزارش برحسب درخواست، شرکت در کمیسیون‌ها و شوراهای تصمیم‌گیری در مورد این گونه طرح‌ها و همکاری با وزارت صنایع و معادن در زمینه کنترل معدن و اجرای طرح‌های یادشده با استفاده از خدمات اعضای سازمان استان.
- ج- همکاری در تهیه و تنظیم مبانی قیمت‌گذاری خدمات مهندسی معدن در استان.
- چ- دفاع از حقوق اجتماعی و حیثیت حرفه‌ای اعضا و تشویق و حمایت از فعالیت‌های باارزش و برگزاری مسابقات حرفه‌ای و تخصصی و معرفی طرح‌های ارزشمند.
- ح- معرفی نماینده هیئت‌مدیره جهت عضویت در کمیسیون‌های حل اختلاف مالیاتی مربوط.
- خ- معرفی کارشناس ذی‌صلاح جهت ارائه خدمات کارشناسی فنی به مراجع قضایی و قبول داوری در اختلافاتی که دارای ماهیت فنی است.
- د- همکاری با مراجع مربوط در هنگام بروز سوانح معدنی و بلایای طبیعی.
- ذ- تعیین و تصویب حق ورودی و حق عضویت سالانه اعضا و سایر منابع درآمد برای سازمان بر اساس پیشنهاد هیئت‌مدیره.

ماده ۱۵- هیئت‌مدیره سازمان استان در اولین جلسه، هیئت‌رئیس‌های مرکب از یک نفر رئیس، یک نفر نایب‌رئیس و یک نفر دبیر از میان خود انتخاب می‌کند. رئیس هیئت‌مدیره سازمان استان، رئیس سازمان استان نیز محسوب می‌شود.

نحوه انجام وظایف از سوی هیئت‌مدیره در آیین‌نامه اجرایی تعیین می‌شود.

ماده ۱۶- هر سازمان استان دارای یک نفر بازرس اصلی و یک نفر بازرس علی‌البدل می‌باشد که موظفند در چارچوب قانون و آیین‌نامه اجرایی آن و آیین‌نامه مالی سازمان به حساب‌ها و ترازنامه سازمان استان رسیدگی و گزارش‌های لازم را جهت ارائه به مجمع عمومی تهیه کنند و نیز تمامی وظایف و اختیاراتی را که به‌موجب قوانین و مقررات عمومی به عهده بازرس محول است، انجام دهند. بازرسان مکلفند نسخه‌ای از گزارش خود را پانزده روز پیش از تشکیل مجمع عمومی به هیئت‌مدیره تسلیم کنند. بازرسان بااطلاع هیئت‌مدیره حق مراجعه به کلیه اسناد و مدارک سازمان را دارند. بدون اینکه در عملیات اجرایی دخالت کنند و یا موجب وقفه در عملیات سازمان شوند.

ماده ۱۷- به‌منظور گسترش همکاری‌های حرفه‌ای و جلب مشارکت اعضا و کارشناسی دقیق‌تر مسایل ویژه هریک از رشته‌های تخصصی موجود در سازمان استان، اجازه داده می‌شود، گروه‌های تخصصی هر رشته از حرفه‌های مهندسی معدن، متشکل از اعضای سازمان در همان رشته تشکیل شود. چگونگی فعالیت و مدیریت گروه‌ها به‌موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود.

ماده ۱۸- هر سازمان استان دارای یک شورای انتظامی متشکل از یک نفر حقوق‌دان به معرفی رئیس کل دادگستری استان و دو نفر از اعضا که به معرفی هیئت‌مدیره و با حکم شورای مرکزی سازمان نظام‌مهندسی معدن برای مدت سه سال منصوب می‌شوند، خواهد بود و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

رسیدگی بدوی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص تخلفات حرفه‌ای، انضباطی و انتظامی حرفه‌های مهندسی معدن به عهده شورای یادشده می‌باشد. چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب و تعیین مجازات‌های انضباطی و موارد قابل تجدیدنظر در شورای انتظامی، در آیین‌نامه

اجرای تعیین می‌شود.

تبصره - رسیدگی به شکایات از اعضای هیئت‌مدیره و شورای انتظامی استان با شورای مرکزی نظام‌مهندسی معدن می‌باشد.

ماده ۱۹- به‌منظور هماهنگی در امور سازمان‌های استان، هیئت عمومی سازمان نظام‌مهندسی معدن که از این پس به اختصار «هیئت عمومی» خوانده می‌شود، از کلیه اعضای اصلی هیئت‌مدیره سازمان‌های استان در سطح کشور تشکیل می‌شود. هیئت عمومی هر سال یک بار یک جلسه عادی با حضور نماینده وزیر صنایع و معادن خواهد داشت و اولین جلسه عادی آن پس از انتخاب و آغاز به کار هیئت‌مدیره سازمان‌های استان در حداقل پنج استان کشور به دعوت وزارت صنایع و معادن و جلسات بعد به دعوت شورای مرکزی نظام‌مهندسی معدن که از این پس به اختصار «شورای مرکزی» خوانده می‌شود، تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- جلسات فوق‌العاده هیئت عمومی بنا به تصمیم آخرین جلسه عادی آن هیئت و یا با تقاضای دو سوم اعضای شورای مرکزی تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- جلسات هیئت عمومی با حضور اکثریت نسبی اعضای هیئت عمومی رسمیت می‌یابد.

ماده ۲۰- وظایف و اختیارات هیئت عمومی به شرح زیر است:

الف- انتخاب هفت نفر از بین خود بر اساس ضوابط برای عضویت در شورای مرکزی و معرفی هشت نفر کاندیدای واجد صلاحیت از بین اعضای سازمان‌های استان‌ها به وزیر صنایع و معادن برای تکمیل اعضای شورای مرکزی.

ب- استماع گزارش سالانه شورای مرکزی.

پ- تصویب خط‌مشی‌های عمومی پیشنهاد‌های شورای مرکزی.

ت- حصول اطلاع از فعالیت‌ها، وضعیت و مشکلات سازمان‌های استان‌ها و ارائه طریق به آنها.

ماده ۲۱- شورای مرکزی مرکب از یازده نفر و در مرکز کشور تشکیل می‌شود، از این تعداد هفت نفر را هیئت عمومی از میان اعضای خود معرفی و چهار نفر باقی‌مانده را وزیر صنایع و معادن از میان هشت نفر که توسط هیئت

عمومی پیشنهاد شده‌اند، تعیین می‌کند.

اعضای این شورا با رعایت شرایط مندرج در این قانون، با حکم وزیر صنایع و معادن برای مدت سه سال از تاریخ صدور حکم منصوب می‌شوند.

ماده ۲۲- اهم وظایف و اختیارات «شورای مرکزی» به این شرح است:

الف- برنامه‌ریزی و فراهم آوردن زمینه اجرای اهداف و خط‌مشی‌های این قانون با جلب مشارکت سازمان استان‌ها و هماهنگی وزارت صنایع و معادن.
ب- تعیین خط‌مشی و بررسی مسایل مشترک سازمان‌های استان و سازمان نظام‌مهندسی معدن و ابلاغ آنها.

پ- ایجاد زمینه‌های مناسب برای انجام وظایف ارکان سازمان از طریق مذاکره مشاوره و مکاتبه با مراجع ذی‌ربط، در امور برنامه‌ریزی، مدیریت، اجرا و کنترل طرح‌های مربوط به فعالیت‌های معدنی.

ت- حل و فصل اختلافات بین ارکان داخلی سازمان‌های استان، یا بین سازمان‌های استان با یکدیگر یا بین اعضای سازمان‌های استان با سازمان خود از طریق داوری.

ث- همکاری با مراکز تحقیقاتی و علمی و آموزشی داخلی و خارجی و ارائه مشورت‌های لازم در زمینه تهیه مواد درسی و محتوای آموزش علوم و فنون مهندسی در سطوح مختلف به وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری.

ج- همکاری با وزارت صنایع و معادن در زمینه تدوین اطلاعات، مقررات معدنی و استانداردهای مربوط.

چ- همکاری با وزارت کار و امور اجتماعی در زمینه ارتقای سطح مهارت کارگران شاغل در فعالیت‌های معدنی و تعیین استاندارد مهارت و کنترل آن.

ح- تلاش در جهت جلب مشارکت و تشویق به سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی در فعالیت‌های معدنی.

خ- همکاری در برگزاری آزمون‌های تخصصی حرفه‌های مهندسی معدن و ارائه آموزش‌های تکمیلی برای به‌هنگام نگاه داشتن فنی‌اعضاء.

د- تلاش برای عضویت سازمان در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی ذی‌ربط.

ذ- ارائه نظرات مشورتی سازمان نظام مهندسی به دولت و دستگاه‌های اجرایی در زمینه برنامه‌های توسعه.

تبصره- وظایف شورای مرکزی در سطح کشور، مانع از اقدام هیئت‌مدیره سازمان‌های استان در زمینه برخی از وظایف فوق که در مقیاس استانی قابل انجام باشد، نخواهد بود.

ماده ۲۳- شورای مرکزی دارای هیئت‌رئیس‌های متشکل از یک رئیس و یک دبیر اجرایی و یک منشی است که دبیر و منشی با اکثریت آرا از بین اعضا انتخاب می‌شوند و «شورای مرکزی» برای تعیین رئیس شورا دو نفر را به وزیر صنایع و معادن پیشنهاد می‌کند و ایشان یک نفر را به‌عنوان رئیس شورای مرکزی که رئیس سازمان نیز محسوب می‌شود، جهت صدور حکم به رئیس‌جمهور معرفی می‌کند. دوره تصدی هیئت رئیسه سه سال است و انتخاب مجدد آنان بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۴- مسئولیت اجرای تصمیمات «شورای مرکزی» و مسئولیت اجرایی و نمایندگی سازمان در مراجع ملی و بین‌المللی به ترتیب با رئیس سازمان و یا نماینده معرفی شده از سوی وی می‌باشد.

ماده ۲۵- «شورای انتظامی نظام مهندسی» از چهار نفر عضو سازمان که دو نفر آن توسط وزیر صنایع و معادن و دو نفر دیگر توسط شورای مرکزی سازمان معرفی می‌شوند و یک نفر حقوق‌دان با معرفی ریاست قوه قضائیه تشکیل می‌شود.

ماده ۲۶- وزارت صنایع و معادن مجاز است ضمن بررسی عملکرد سازمان‌های استان و گزارش شورای مرکزی در خصوص چگونگی ادامه کار آن سازمان، توصیه‌های لازم را به شورای مرکزی بنماید و در صورتی که به دلیل انحراف از اهداف سازمان، انحلال هیئت‌مدیره هریک از سازمان‌های استان را لازم بداند، موضوع را در هیئت مرکب از وزیران صنایع و معادن و دادگستری و رئیس سازمان مطرح کند.

تصمیم هیئت مذکور با دو رأی موافق لازم‌الاجراء خواهد بود.

تبصره- انجام وظایف قانونی سازمان‌های استان در زمان انحلال هیئت‌مدیره با وزارت صنایع و معادن است که حداکثر به مدت شش ماه به‌عنوان قائم‌مقامی